

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGỮ VĂN – HỒ CHÍ MINH NĂM 2025****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****CHỦ ĐỀ: TRÊN HÀNH TRÌNH TRƯỞNG THÀNH...***(Hành trình không chỉ bắt đầu từ tháng ngày mà còn bắt đầu từ những yêu thương**Trưởng thành không chỉ là lớn lên mà còn là biết nhận rõ những giá trị trong cuộc sống)***I. Đọc hiểu văn bản văn học và viết đoạn văn nghị luận văn học (5.0 điểm)****Con nằm****(Té Hanh)***Một chiếc giường nhỏ hẹp**Cha mẹ nằm hai bên**Khoảng giữa nôi êm**Con lật**con trườn**con cười**con réo**Con nằm giữa cha và mẹ**Cuộc đời nằm giữa yêu thương**Làn sóng giữa hai bờ biển bắc**Cánh chim bay giữa hai bờ trời xanh**Mặt lá giữa hai bờ cây thắm**Nụ hoa giữa hai bờ hương lành**Cái nhìn yêu**lời nói khẽ**Như tiếng ngân giữa hai bờ lặng lẽ**Con nằm vui giữa mẹ và cha.*

(Vũ Tuấn Anh (giới thiệu và tuyển chọn), Té Hanh - Tác phẩm chọn lọc, NXB Giáo dục Việt Nam, 2009,

trang 81-82)

Câu 1 (3,0 điểm)

- Chỉ ra những động từ diễn tả hành động của con khi nằm trong chiếc nôi êm. (0,5 điểm)
- Em hiểu như thế nào về nội dung hai dòng thơ: “Con nằm giữa cha và mẹ/ Cuộc đời nằm giữa yêu thương”? (0,75 điểm)
- Nhà thơ Chế Lan Viên đã từng nhận xét về thơ Té Hanh: “Chữ ít mà nghĩa rất nhiều. Không phải nghĩa nữa, đó là hồn, tâm hồn, cái không thể đo bằng đơn vị chữ nghĩa”. (1)

Xác định lời dẫn trực tiếp trong trường hợp trên và chuyển lời dẫn ấy thành lời dẫn gián tiếp. (0,75 điểm)

d. Từ bài thơ trên, hãy trình bày suy nghĩ về vai trò của tình yêu thương trên hành trình trưởng thành của mỗi người. Trả lời trong khoảng 3 - 5 câu. (1,0 điểm)

Câu 2 (2,0 điểm)

Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích nội dung chủ đề và một số nét đặc sắc nghệ thuật của bài thơ *Con nằm* (Tế Hanh).

II. Đọc hiểu văn bản nghị luận và viết bài văn nghị luận xã hội (5,0 điểm)

Nhận biết và phân biệt bên trong với bề ngoài, bản sắc và màu sắc, sự thật và nguy tạo là kỹ năng thiết yếu trong một xã hội thông tin cuộn cuộn như ta đang sống. Đôi khi ngây thơ nông nổi, ta có thể khiến bản thân trở thành cột tiếp sóng lan truyền đi những tin hiệu sai lạc. Có thể thấy rõ điều này qua nhiều biểu hiện. Ta phán xét và ném đá một con người qua vài dòng tin lan truyền trên mạng, đến lúc hiểu ra sự thật không hẳn thế thì chùng như đã quá muộn) Ta rơi vào một mê lộ nguy tạo thông tin do ai đó thêu dệt và dẫn dắt, để rồi ta góp phần lan truyền những thông tin ấy, gây ra nhiều hậu quả nghiêm trọng.

Khi biết chữ, ta thấy ta dần lớn lên. Nhưng khi biết đọc mới là khi ta biết mình dần trưởng thành. Đọc sự thật đằng sau những ngọt ngào giả dối. Đọc thấy yêu thương sau những giận hờn. Đọc thấu những điều ngay lẽ phải sau những xô bồ, hỗn loạn. Biết “đọc” không chỉ khiến ta khôn ngoan hơn, mà còn khiến ta có thể bao dung hơn với những gì ta gặp.

(Theo Hà Nhân, Bay xuyên những tầng mây, NXB Văn học, 2016, trang 197-198)

Câu 1 (1,0 điểm)

Hãy phân tích tác dụng của lí lẽ và bằng chứng đối với luận điểm trong đoạn đầu của văn bản trên.

Câu 2 (4,0 điểm)

Văn bản trên đã gợi ra vấn đề: việc “biết đọc” - biết nhận ra những giá trị tốt đẹp (sự thật, tình yêu thương, điều ngay lẽ phải,...) đang bị che lấp - là một biểu hiện của sự trưởng thành.

Em hãy viết bài văn nghị luận xã hội bàn về vấn đề trên.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

PHẦN I**Câu 1****Phương pháp:**

Căn cứ nội dung câu thơ, bài thơ, phân tích

Cách giải:

- Những động từ diễn tả hành động của con khi nằm trong chiếc nôi êm: lật, trườn, cười, réo.
- HS dựa vào nội dung câu thơ và đưa ra cách hiểu phù hợp.

Gợi ý:

Hai dòng thơ diễn tả hình ảnh đứa con nhỏ nằm giữa vòng tay yêu thương của cha và mẹ. Đó là không gian tràn ngập tình yêu thương, sự chở che, bao bọc dịu dàng của gia đình dành cho con trẻ. Đồng thời, cũng khẳng định gia đình chính là nơi ngập tràn yêu thương, là cái nôi hạnh phúc đầu đời nuôi dưỡng con người.

c.

- Lời dẫn trực tiếp: *“Chữ ít mà nghĩa rất nhiều. Không phải nghĩa nữa, đó là hồn, tâm hồn, cái không thể đo bằng đơn vị chữ nghĩa.”*

- Chuyển lời dẫn thành gián tiếp:

Gợi ý:

Nhà thơ Chế Lan Viên đã từng nhận xét về thơ Tế Hanh rằng chữ ít mà nghĩa rất nhiều, không phải nghĩa nữa mà đó là hồn, tâm hồn — cái không thể đo bằng đơn vị chữ nghĩa.

d. HS đưa ra quan điểm cá nhân sao cho phù hợp.

Gợi ý:

Vai trò của tình yêu thương trên hành trình trưởng thành của mỗi người:

- Đó là nguồn sức mạnh tinh thần giúp ta vượt qua những khó khăn, vấp ngã trong cuộc sống.
- Tình yêu thương từ gia đình nuôi dưỡng tâm hồn, giúp mỗi người biết yêu quý, trân trọng cuộc sống và sống có trách nhiệm hơn.
- Nhờ có tình yêu thương, con người lớn lên trong hạnh phúc và trở thành người tốt, biết yêu thương và sẻ chia với mọi người xung quanh.

- ...

Câu 2**Phương pháp:**

Căn cứ bài thơ, vận dụng linh hoạt các thao tác lập luận, phân tích,...

Cách giải:**1. Mở đoạn:**

Giới thiệu khái quát vấn đề nghị luận: Nội dung chủ đề và một số nét đặc sắc nghệ thuật trong bài thơ “Con nằm” của Tế Hanh.

2. Thân đoạn:

* Nội dung, chủ đề: Ca ngợi tình yêu thương ấm áp, thiêng liêng trong gia đình, đặc biệt là tình yêu của cha mẹ dành cho con cái. Nội dung chủ đề đó được thể hiện qua:

- Nhan đề: Con nằm
- Kết cấu: xoay quanh niềm hạnh phúc của con khi nằm giữa cha và mẹ.
- Hình ảnh đứa con nằm giữa cha mẹ tượng trưng cho sự ấm áp, yêu thương, che chở và gắn kết.
- Đứa con là kết tinh của tình yêu, là trung tâm hạnh phúc của gia đình.
- ...

=> Bài thơ thể hiện tình yêu thương gia đình, đặc biệt là tình cảm giữa cha mẹ và con cái.

* Đặc sắc nghệ thuật:

- Hình ảnh gần gũi, gợi cảm: “chiếc giường nhỏ hẹp”, “cha mẹ nằm hai bên”, “con nằm giữa”... tạo không khí ấm cúng.
- Ẩn dụ: "Làn sóng giữa hai bờ biển bắc", "Cánh chim bay giữa hai bờ trời xanh"...: Hình ảnh thiên nhiên - hai bờ (ẩn dụ cho cha mẹ): Cho thấy cha mẹ chính là điểm tựa, giúp con có cuộc sống hạnh phúc, tương lai tươi đẹp...
- Thủ pháp liệt kê, điệp ngữ: làm tăng nhịp điệu, cảm xúc và nhấn mạnh sự kết nối giữa cha – mẹ – con.
- Ngôn ngữ nhẹ nhàng, dịu dàng, cảm xúc chân thật.
- Sử dụng các động từ, tính từ linh hoạt, giàu giá trị biểu cảm.
- Thể thơ tự do, nhịp điệu linh hoạt.

3. Kết đoạn: Tổng kết vấn đề nghị luận

PHẦN II**Câu 3****Phương pháp:**

Phân tích.

Cách giải:

- Luận điểm: Vai trò của nhận biết và phân biệt giữa bên ngoài và bên trong sự vật, hiện tượng trong cuộc sống.
- Lí lẽ: “Đôi khi ngây thơ nông nổi, ta có thể khiến bản thân trở thành cột tiếp sóng lan truyền đi những tín hiệu sai lạc.”
- Bằng chứng:
 - + “Ta phán xét và ném đá một con người qua vài dòng tin lan truyền trên mạng”.
 - + “Ta rơi vào một mê lộ nguy tạo thông tin do ai đó thêu dệt và dẫn dắt, để rồi ta góp phần lan truyền những thông tin ấy”.
- Tác dụng của lí lẽ và bằng chứng:
 - + Giải thích, làm rõ cho luận điểm.
 - + Làm tăng tính thuyết phục, độ tin cậy cho luận điểm.

Câu 4**Phương pháp:**

Vận dụng linh hoạt các thao tác lập luận, phân tích,...

Cách giải:

1. Mở bài: Dẫn dắt, giới thiệu vấn đề nghị luận: Việc biết đọc – biết nhận ra những giá trị tốt đẹp (sự thật, tình yêu thương, điều ngay lẽ phải,...) đang bị che lấp – là một biểu hiện của sự trưởng thành.

2. Thân bài:

- Giải thích:

+ Biết đọc: quá trình con người suy nghĩ, nhận thức về cuộc sống, để nhận ra bản chất của sự vật, hiện tượng giữa cuộc đời, dù chúng đang bị che lấp.

+ Trưởng thành: khi con người phát triển toàn diện cả về thể chất lẫn tinh thần.

=> Ý kiến khẳng định vai trò quan trọng của việc “biết đọc” – nhận ra những giá trị tốt đẹp của cuộc sống trong hành trình trưởng thành, khôn lớn của mỗi người.

- Bàn luận: Nêu ý kiến của bản thân về vấn đề nghị luận và sử dụng lí lẽ, dẫn chứng để phân tích, chứng minh: HS có thể đồng tình/ không đồng tình/ đồng tình một phần với ý kiến đã cho. Sau đây chỉ là một gợi ý:

+ Đồng tình vì:

+) Cuộc sống rất phức tạp, đôi khi những điều con người nhìn thấy, nghe thấy chưa phải là bản chất của sự vật, hiện tượng.

+) “Biết đọc” – tìm ra những vẻ đẹp khuất lấp bên trong giúp con người thay đổi góc nhìn, suy nghĩ và hành động của bản thân. Đây là điều cần có để mỗi người cẩn trọng trong cách đánh giá, ứng xử với người xung quanh. Để ta không khiến những người tốt phải buồn vì những điều tốt đẹp họ mang đến, và cũng không để những người xấu có thể “mở cờ trong bụng” vì đạt được mục đích của mình.

- Mở rộng: Trưởng thành không chỉ là biết đọc – tìm ra những vẻ đẹp khuất lấp mà còn là biết hành động, sống có trách nhiệm với bản thân, với gia đình và xã hội.

+) Liên hệ, rút ra bài học: Luôn tỉnh táo, suy nghĩ một cách thấu đáo khi đánh giá một sự vật, hiện tượng trong cuộc sống, tránh phán xét, đánh giá một cách phiến diện về người khác...

3. Kết bài: Khẳng định vấn đề